

Sygn. akt VI ACa 152/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Agata Zając (spr.)

Sędzia SA – Małgorzata Manowska

Sędzia SO del. – Anna Tyrluk – Krajewska

Protokolant: – sekr. sądowy Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa J. P.

przeciwko S. B.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 20 listopada 2012 r.

sygn. akt XVII AmC 8182/12

oddala apelację.

Sygn. akt VI ACa 152/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 sierpnia 2012 r. J. P. wniósł o uznanie za niedozwolone i zakazanie stosowania w obrocie z konsumentami postanowienia stosowanego przez pozwanego S. B. wzorca o treści „Złożenie zamówienia jest równoznaczne z akceptacją niniejszego regulaminu”.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił powództwo i przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone koszty sądowe.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...), w ramach której dokonuje sprzedaży za pośrednictwem sklepu internetowego (...). W działalności tej pozwany posługuje się wzorcem umownym będącym regulaminem sklepu, w którego punkcie 2.4 znajduje się postanowienie o treści: „Złożenie zamówienia jest równoznaczne z akceptacją niniejszego regulaminu”.

Sąd Okręgowy uznał, że kwestionowane przez powoda postanowienie nie może być uznane za niedozwolone w świetle przepisów art. 385¹ k.c.

Sąd Okręgowy wskazał na treść art. 384 k.c. stwierdzając, że moc wiążąca wzorca w postaci elektronicznej uzależniona została od udostępnienia go adherentowi we wskazany w przepisie sposób.

W ocenie Sądu Okręgowego kwestionowana klauzula zrównuje w skutkach złożenie przez konsumenta zamówienia z akceptacją regulaminu, zaś o ile wzorzec przed zawarciem umowy zostanie prawidłowo konsumentowi udostępniony następuje związanie niezależnie od treści regulaminu.

W ocenie Sądu Okręgowego domniemanie akceptacji treści regulaminu wynikające z faktu złożenia zamówienia może być w każdej chwili obalone i w razie indywidualnego sporu to przedsiębiorca będzie musiał najpierw udowodnić, że konsument dokonał akceptacji udostępnionego mu regulaminu, bo inaczej domniemanie faktyczne nie powstanie, niezależnie od treści istniejącego zapisu,

Zdaniem Sądu Okręgowego z klauzuli nie wynika nic innego, jak okoliczność, że konsument jest związany postanowieniami wzorca umowy, co nie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i nie narusza interesów konsumentów w sposób rażący.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez przyjęcie, że wskazana w pozwie klauzula, zamieszczona we wzorcu umownym stosowanym przez pozwanego nie jest klauzulą niedozwoloną (abuzywną) i wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i uznanie za niedozwolone oraz zakazanie stosowania w obrocie z konsumentami postanowienia umownego zawartego w regulaminie stosowanym przez pozwanego a wskazanego w pozwie, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania stosownie do norm przepisanych, z uwzględnieniem poniesionych przez powoda kosztów pomocy prawnej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż mimo częściowo błędnego uzasadnienia, zaskarżone orzeczenie odpowiada prawu.

Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, które nie były w sprawie niniejszej sporne.

Kwestionowane przez powoda postanowienie wzorca stosowanego przez pozwanego dotyczy akceptacji regulaminu wraz ze złożeniem zamówienia, a więc odnosi się do kwestii skuteczności związania konsumenta treścią regulaminu opracowanego przez pozwanego.

Spełnienie się ustawowych przesłanek związania adresata wzorca umowy jego treścią nie nadaje temu wzorcowi charakteru umowy. Umowa zawarta między stroną będącą twórcą wzorca umowy i jej kontrahentem - adresatem wzorca, jest odrębną czynnością prawną kreującą węzeł obligacyjny. Jednak treść tego stosunku obligacyjnego wyznaczają wówczas nie tylko postanowienia zawartej między stronami umowy, ale także i postanowienia wzorca umowy (a więc również regulaminu) ustalonego przez jedną ze stron, o ile spełniona została przesłanka związania tym wzorcem drugiej strony umowy tj. adresata wzorca.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcia o treść art. 384 § 4 k.c. zgodnie z którym związanie kontrahenta treścią takiego wzorca wymaga wcześniejszego, tj. przed zawarciem umowy, udostępnienia mu wzorca w taki sposób, aby mógł on wzorzec przechowywać i odtwarzać w zwykłym toku czynności.

Należy jednak wskazać, że pozwany, jako podmiot prowadzący sprzedaż towarów i usług drogą internetową - podlega przepisom ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204 z późn. zm.). W konsekwencji spoczywają na nim obowiązki wynikające z tych norm. I tak, zgodnie z art. 8 ust. 1 cyt. ustawy - Usługodawca:

- 1) określa regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną, zwany dalej "regulaminem",
- 2) nieodpłatnie udostępnia usługobiorcy regulamin przed zawarciem umowy o świadczenie takich usług, a także - na jego żądanie - w taki sposób, który umożliwia pozyskanie, odtwarzanie i utrwalanie treści regulaminu za pomocą systemu teleinformatycznego, którym posługuje się usługobiorca.

Regulamin - zgodnie z ustępem 3 tego artykułu - określa w szczególności:

- 1) rodzaje i zakres usług świadczonych drogą elektroniczną,
- 2) warunki świadczenia usług drogą elektroniczną, w tym:
  - a) wymagania techniczne niezbędne do współpracy z systemem teleinformatycznym, którym posługuje się usługodawca,
  - b) zakaz dostarczania przez usługobiorcę treści o charakterze bezprawnym,
- 3) warunki zawierania i rozwiązywania umów o świadczenie usług drogą elektroniczną,
- 4) tryb postępowania reklamacyjnego.

Przepis art. 8 ust. 4 tej ustawy stanowi, iż usługodawca świadczy usługi drogą elektroniczną zgodnie z regulaminem, natomiast usługobiorca nie jest związany tymi postanowieniami regulaminu, które nie zostały mu udostępnione w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 2. (art. 8 ust. 2 ustawy).

Z powyższych przepisów wynika zatem, iż przed rozpoczęciem świadczenia usług drogą elektroniczną usługodawca zobowiązany jest do sporządzenia regulaminu, na podstawie którego świadczone będą usługi i który powinien udostępnić usługobiorcom. Regulamin, o którym mowa w art. 8 u.ś.u.d.e., należy uznać za wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 i n. k.c. (A. Frań, Komentarz do art. 8 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. 02.144.1204), Lex/el; K. Korus (w:) M. Chudzik i in., Prawo handlu elektronicznego, Bydgoszcz Kraków 2005, s. 103). Zastosowania nie znajdzie jednak art. 384 § 4 k.c. ze względu na szczególne unormowanie art. 8 ust. 1 pkt 2 u.ś.u.d.e. (T. Szczurowski, Udostępnienie wzorca umowy w postaci elektronicznej, PPH 2005, nr 7, s. 36 i n.)[tak: Jacek Gołaczyński (red.), Krystyna Kowalik-Bańczyk, Agata Majchrowska, Marek Świerczyński Ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Komentarz, Oficyna 2009).

Przepisy art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną mają charakter bezwzględnie obowiązujący, co oznacza, że strony nie mogą w drodze czynności prawnej w sposób odmienny ustalić przesłanek związania kontrahenta postanowieniami wzorca umownego. Tym samym kwestionowane przez powoda postanowienie regulaminu zrównujące złożenie zamówienia z akceptacją regulaminu, a w konsekwencji – związaniem kontrahenta jego treścią niezależnie od spełnienia przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 pkt 2 u.ś.u.d.e. jako sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisem prawa należy uznać za nieważne zgodnie z art. 58 k.c.

W uchwale z dnia 13 stycznia 2011 r. III CZP 119/10 (OSNC 2011/9/95) Sąd Najwyższy stwierdził, że postanowienie wzorca umowy, sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisem ustawy, nie może być uznane za niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.).

Sąd Najwyższy wskazał, że postanowienie wzorca umowy sprzeczne z ustawą nie może wywrzeć skutku prawnego i nie może kształtować praw i obowiązków konsumenta oraz nie jest w stanie rażąco naruszyć jego interesów, a w konsekwencji nie może też podlegać ocenie z punktu widzenia zgodności z dobrymi obyczajami. Postanowienie wzorca umownego sprzeczne z ustawą jest nieważne, a art. 385¹ k.c. nie może być traktowany jako przepis, który przewiduje inny skutek w rozumieniu art. 58 § 1 in fine k.c., w szczególności ten, że na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy.

Z uwagi na powyższe brak jest podstaw do uznania kwestionowanego postanowienia umownego za abuzywne w świetle art. 385¹ k.c., a zaskarżone orzeczenie, mimo częściowo błędnego uzasadnienia, należy uznać za prawidłowe.

Mając powyższe na względzie i uznając podniesione w apelacji zarzuty za bezzasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.